

SEMMEIWEIS EGYETEM

KLINIKAI PSZICHOLÓGIA TANSZÉK

Tanszékvezető: Prof. Perczel-Forintos Dóra egyetemi tanár

Cím: 1083 Budapest, Tömő u. 25-29. III. em. Tel.: 459-1493

Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út 26., 1428 Budapest, Pf.2.

E-mail: klinpszicho@med.semmelweis-univ.hu

A KLINIKAI PSZICHOLÓGIA TANSZÉK ÁLLÁSPONTJA A MAGYAR PSZICHOLÓGUS KAMARA TÖRVÉNYTERVEZETRŐL

Több megbeszélést és levelezést követően, a folyamatos félreértések eloszlatása érdekében az alábbi tájékoztatást adjuk ki, válaszul a pszichológia alapképzést nyújtó egyetemek által a Magyar Pszichológus Kamara megalakulása érdekében Balogh Zoltán miniszter úrnak benyújtott törvénytervezetről.

A támogató levelet olvasva az az álláspontunk, hogy a Magyar Pszichológus Kamara megalakulására irányuló törekvéseket fontosnak tartjuk, de **a benyújtott törvénytervezet ebben a formában nem elfogadható a klinikai szakpszichológia számára**. A félreértés alapja, hogy a támogatók az MPK-t támogatják, a kritizálók pedig a törvénytervezetet bírálják, nem pedig az MPK gondolatát. Ez két külön dolog, ami állandóan egybemosódik.

2011 májusa előtt alapvetően fontos lett volna az MPK megalakulása a szakmai érdekvédelem és szabályozás érdekében, mert hatalmas problémát jelent az illetéktelen szakmagyakorlók köre.

Fontos azonban tudni, hogy 2011. május 31-től az egészségügyi kormányzat visszaállította a korábbi kormány által eltörölt **kötelező szakmai kamarai tagságot** (az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII.tv. módosításáról rendelkező 2011. évi XIII. törvény alapján). A klinikai pszichológusok nem lehettek kamarai tagok ilyen szervezet hiányában és emiatt veszélybe került az állásuk, a munkahelyek el akarták bocsátani őket. Számos ilyen riadt megkeresés érkezett a Szakmai Kollégium Klinikai Szakpszichológia Tagozatához, amelynek akkor Dr. Perczel-Forintos Dóra tanszékvezető volt az elnöke. A joghézag megszüntetése érdekében tett lépések sikerrel jártak és páratlan gyorsasággal miniszteri döntés született arról, hogy **„A nem orvos-, és egészségtudomány képzési területen szerzett alap szakképesítéssel rendelkező, de egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzés keretében egészségügyi szakképesítést szerzett egészségügyi dolgozók esetében az illetékes szakmai kamara a Magyar Orvosi Kamara”** (Ekt. 14/A. §. (1a).

2011. augusztus 31-i határidővel a klinikai szakpszichológia számára megoldódott mind a kamarai érdekvédelem, mind a szakmai önérvényesítés valamint a nyilvántartás ügye is.

Ez ma a törvényes helyzet. A MOK tagság és az 1997.évi Egészségügyi tv. alapján valósul meg a klinikai pszichológia beágyazottsága az egészségügybe, ennek alapján kap a klinikai

szakpszichológia meghívást az ágazati tárgyalásokra, emiatt érte el a MOK Diplomás területi Szervezete (DTE SZ: klinikai szakpszichológusok, klinikai biológusok, klinikai vegyészek tartoznak ide) demokratikusan megválasztott elnöke, Prof. Bugán Antal a 100 eFt + 70eFt fizetésemelést, ennek alapján kapnak az egészségügyben megvalósuló szakképzések támogatott rezidensi helyeket és ennek alapján tud megvalósulni a korszerű pszichológiai szemlélet a betegellátásban és a gyógyításban. Ennek a beágyazottságnak a feladása nem lenne szerencsés a klinikai pszichológia számára egy olyan törvénytervezetért, amely kettős szabályozás alá helyezné a szakterületet (MOK és MPK) és amely még meg sem valósult. Ez tehát a klinikai szakpszichológia jogállása ma és örülnénk, ha emiatt nem ellenséget látna bennünk a pszichológus szakma, hanem helytállást egy nehéz terepen. További aggodalomra adnak okot a törvénytervezetben az alábbiak:

- 1) a MOK és a Kamarák Szövetsége nem támogatja a kettős kamarai tagságot (noha a pszichológus kamarai törvénytervezet ezt megengedné). Nem lenne bölcs döntés az egészségügyi érdekvédelemben nagy tapasztalattal rendelkező MOK tagságot feladni egy olyan törvénytervezetért, amely nem az érdekvédelmet, hanem a túlszabályozást kínálja.
- 2) Az előterjesztés az indoklásban a pszichológusok tevékenységét úgy tünteti fel, mintha az főként gyógyító pszichoterápiás ellátás lenne („*Hatásvizsgálati lap*”). A törvénytervezet nem említi, hogy a pszichoterápia gyakorlásához egészségügyi jogszabályok által előírt egészségügyi végzettség szükséges (Eütv.3.§.), így aránytalanul kiterjeszti az MA pszichológus alapidiploma hatókörét.
- 3) A törvénytervezet kifejezett hiányossága, hogy az egészségügyi felsőfokú szakképzés keretében megszerzett klinikai szakpszichológiai végzettség és tevékenység specialitásait nem ismeri el (3.sz. melléklet.), amely a **szakorvosokkal azonos** képzési rendszerben megszerzett egészségügyi képesítés, MOK tagsági, alap- és működési nyilvántartási (ENKK) kötelezettséggel. Ez az alapidiploma után még 4 év klinikai szakpszichológusi szakképzést és 3-6 év pszichoterapeuta szakképzést igényel. A klinikai szakpszichológiai szolgáltatás egészségügyi szolgáltatás, egészségügyi hatósági engedély- és felelősségbiztosításra kötelezett, működési minimum feltételek alapján. Az összesen 10 000 főre becsült pszichológustársadalom kb. 20%-a (1800 fő, friss ENKK adat) rendelkezik klinikai szakpszichológiai kompetenciákkal, ellentétben a törvénytervezetben megjelölt „szűk” réteggel (Vezetői összefoglaló, 7. oldal).
- 4) A gyógyító tevékenységre jogosult klinikai szakpszichológusoknak nemcsak lehetősége és kötelessége, hanem joga is, hogy a törvényi előírásokkal összhangban az Orvosi Kamara tagjai legyenek, figyelemmel arra, hogy a jogszabályok őket gyógyító tevékenységre jogosítják. Ezen személyek számára a kettős fegyelmi kötelezettség jogbizonytalanságot okoz.
- 5) Az MPK törvénytervezet ellentétes mind az uniós, mind a hazai szabályozással: ui. az uniós jogrend nyomán a magyar szabályozás is kiemelte a szolgáltatások általános szabályai alól az egészségügyi szolgáltatásokat azaz rájuk elsősorban az egészségügyi jogszabályok érvényesek (Eü. tv. 103.§.), nem pedig „is”, ahogyan a tkk. 2.§.(4) állítja. Ennek az a következménye, hogy ezen szakmákra nem a fogyasztóvédelmi törvény mentén kell eljárni (ahogyan azt a tkk. a 2.§.(6) pontjában állítja), hanem az egészségügyi hatósági törvény alapján.

- 6) A fentiek miatt az MPK törvénytervezet veszélyezteti a betegellátás biztonságát, sérti a betegjogokat és az egészségügyi adatvédelmi szabályokat.
- 7) Az MPK törvénytervezet a kamarák esetében példa nélkül álló módon MAB-hoz tartozó illetékességi jogköröket kíván gyakorolni és ellentétben az egyetemi autonómiával, az oktatás minden szintjén (alapképzés, szakképzés és továbbképzés) véleménynyilvánítási és javaslattételi jogot kíván (ld. 6§.). Véleményünk szerint ez elfogadhatatlan, mivel egyetlen kamara sem rendelkezik ilyen jogokkal. Nem világos, milyen alapon és milyen kompetenciák mentén lenne jogosult a Magyar Pszichológus Kamara erre a tevékenységre?
- 8) Jogilag aggályosnak tartjuk, hogy a törvénytervezetet benyújtó Magyar Pszichológiai Társaság és a Magyar Pszichológusok Érdekvédelmi Egyesülete civil szervezetként véleményezze saját beadványát (Vezetői összefoglaló, 4. old.)
- 9) Nem világos, hogy a támogató levelet aláíró személyek, a tudományegyetemek oktatói és kutatói ismerik-e az MPK törvénytervezet 2. § (5)-át? Eszerint „E törvény hatálya nem terjed ki a pszichológiai kutatási, felsőoktatási és tudományos tevékenység végzésére.” Tehát olyan tervezetet támogatnak, amelyik nem vonatkozik rájuk, viszont igényelnék, hogy saját kollegáiknak egy népes csoportja szembe menjen saját szűkebb szakterületének jelenleg érvényes törvényi szabályozásával.

Jólismert, hogy a törvénytervezetettel szemben ellenérveket megfogalmazók köre széles: Pszichoterápiás Tanács Szövetség és 16 tagegyesülete, Magyar Pszichiátriai Társaság, Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete (Magye) Pszichopedagógiai Szakosztály, Magyarországi Coach-szervezetek Szövetsége, Jung Analitikus Pszichológiai Egyesület, Integratív Pszichoterápiás Egyesület, Magyar Individuálpszichológiai Egyesület, Magyar Személyközpontú Pszichoterápiás és Tanácsadási Egyesület, Tündérhegyi Pszichoterápiás Osztály, OORI). A szakmai és jogi problémákat sokan sok helyen leírták / leírtuk, ennek ellenére a 2013-ban és 2016-ban benyújtott törvénytervezet között nincs lényegi eltérés. Ez nem kedvezett a bizalom erősödésének, mivel mégiscsak a törvénytervezet alapján kíván működni a későbbi MPK.

Összefoglalva: egyetértünk azzal, hogy fel kell lépni a pszichológiai tevékenységet illetéktelenül használók ellen, egyetértünk a nyilvántartás fontosságával, ezért az MPK megalakulásának gondolatát és a klinikusok regisztrációs kötelezettségét is támogatjuk, amennyiben a jelenlegi törvénytervezet a fentiek értelmében jelentős átdolgozásra kerül. A törvénytervezet tartalmától függően az MPK megalakulása esetén megkezdődhetnek az egyeztetések a MOK DTESZ és az MPK között a klinikai szakpszichológia optimális szabályozásáról.

Budapest, 2017 július 5.

Dr. Perczel-Forintos Dóra sk.
klinikai szakpszichológus
pszichoterapeuta
kiképző kognitív viselkedésterapeuta